



## Догађаји у Грчкој последњих дана

«СПИТФАЈЕРИ НАПАДАЈУ ФОРМАЦИЈЕ ЕЛАС-а»

Атина, 7. децембра. — У борбама против стрелца ЕЛАС-а, британски су војници нешто напредовали у току прошле ноћи. Британски војници су се у борби користили димнацијама и крововима као зеконима. У борби су нападајући ровове које држе формације ЕЛАС-а око Јупитеровог храма, судењевани и «Спитфајери».

АМАНДМАН Г. КОНС

Лондон, 8. децембра. — У Донесију отворена је дебата о догађајима у Грчкој. Дебата је почела амандманом народног посланика г. Конса на престоном бесседу.

«Ја предложим овај амандман, — рекао је г. Конс, — са осећањем пуне одговорности, велике забринутости и огорчења. Данас на светом тулу Атине, у сенци Акрополиса, британски војници и грчки родолуби леже мртви један крај другог. Сваки од њих са савезничким метном у срцу. Ја тражим од владе да смести учени крај овој братоубачајкој борби».

После излагања догађаја у Грчкој, на крају свога говора г. Конс је рекао: «Председник владе г. Черчил велика је национална фигура. Он ове седи овичан споменом успеха. Ја сам тако скромно посматрач из задњих кула и не тражим да будем ишта више. Али бих више желео да ми изгори десна рука, него да потпишем заповед британској армији да пуца на грчке раднике».

Говорник је закључио: «Данашиња диктатура у Грчкој, која, како ми је речено, не функционише, треба да буде замењена што пре. Мора се образовати коалиција свих странака».

Затим је узео реч г. Черчил који је одговорио на амандман г. Конса, правдајући акцију британских трупа у Грчкој. Говорно је и г. Иди.

БРИТАНСКА АРТИЉЕРИЈА, ТЕНКОВИ И ТОПОВИ

Лондон, 8. децембра. — «Нус Кро-никли објављено је следећи преглед ситуације у Грчкој у којем се између осталог каже:

«У четвртак борбе су се наставиле у Атини и Пиреју. Јединице британске и грчке морнарице узеле су први пут уочијаше у борби. Британска польска артиљерија, тенкови и авиони помагали су теренске трупе, које су вршиле нападе на војску ЕЛАС-а у околини Атине.

ОШТЕЋЕНА ТРИ БРИТАНСКА АВИОНА

Атина, 9. децембра. — Радио Атика јавља: Бомбардери средње величине бацали су у предграђима Атине летке, а повлачили извршили су извиђања у околини града. Енглеске трупе и авиони вршили су нападе на устаничка гнездо око Атине и Пиреја, три су авиона оштећена паљбом устаника.

Нове снаге ЕЛАС-а крећу на Атину. У последњим извештајима из Атине јавља се да се тамо још увек воде борбе.

Две групе партизана крећу према граду.

Из синоћег саопштења генерала Скобија види се да отпор још није попустио. Грчка полиција је до сада изгубила 600 лица у рањењима и мртвима. Још инсу објављени британски губитци, али се са зајечине стране изјављује да су они незнатни.

КРИТИКА «ВАШИНГОН ПОСТАН

Вашингтон, 9. децембра. — «Вашингтон постоји како да је поверије које је Черчил изнудио до Донејс дома исто тако добро дошло колико је било и некада. Али, број посланика који су се уздржали од гласања и кеповољни коментари штампе у Британији, изјавије су чињенице о којима Черчил мора да води рачуна. Нарочито највиши који је већа дебата, није повећао узглед ни г. Иди ни г. Черчил.

Што се тиче изјаве г. Стетинуса, лист каже, да је треба примити као знак, да се Америка сматра одговорном за смртје у Европи. Али Америка не може да потпомаже једнострану политику коју би водили сами Британци.

Лондон, 10. децембра. — Радио Лондон јавља:

Према вестима из Грчке, трупе ЕЛАС-а отпочеле су одлучан напад на централ Атине. Напад је био одбаци уз учешће британских тенкова и паке артиљерије. У југонишћном делу града концентришу се јединице ЕЛАС-а. Прави пут било је употребљено и бацање бомби из авиона на концентрације ЕЛАС-ових трупа. Британски почији нападају јединице ЕЛАС-а у брдима источно од Атине.

Присталице ЕЛАС-а држе у својим рукама пристаниште Пиреја и политичке зграде у Атини. Трупе ЕЛАС-а контролишу Солун.

Од стране британских морнарице дешавају се вести, као да су извесне њене јединице десертариле и придржале се ЕЛАС-у.

EAM демантује да је подузeo кораке за постизање мањег компромиса.

Атина, 11. децембра. — Присталице ЕЛАС-а полажу велико наде у офанзиву коју су отпочели јуче у 4 сата. О-

## НА ФРОНТОВИМА

### ОЧАЈНИЧКИ ПОКУШАЈИ НЕМАЦА ДА ИЗВУКУ СВОЈЕ ИСТУРЕНЕ ЈЕДИНИЦЕ ИЗ ЈУГОСЛАВИЈЕ

#### Башка за Будимпешту примиће се крају

У току прошлих борби на југословенском фронту, карактеристични су очајнички покушаји Немаца да што пре извуку са Балкана своје истурене групације. Успешно решење tog веома тешког војничког задатка од пресудне је важности за немачку војску. На Балкану отсечене истурене немачке снаге хитно су потребне немачком архивном заповедништву за организовање последње одбране линије пред аустријском границом. Уколико немачки заповедништву не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе, одбрана на прилазима „Аустрије“ биће отежана, а на Балкану, разтигнути немачке трупе биће изложене опасности да их Црвена армија дужим продором иза северозапада узмори. Уколико немачко заповедништво не успије брзо пребацивање тих трупа на угрожене секторе,

Јевлампјиј Тарасов  
Јекатерина Пожарскаја



Јевлампјиј Тарасов

22 јуна 1941 године...  
Обичан дан совјетског грађанина. Стотине хиљада омладинаца и омладинки упутило се у паркове, стадионе и летњиковце, да се одморе после интензивног рада.

Сваки је од нас дисао пуним грудима слободног и срећног човека велике и моћне совјетске Отаџбине. Зар постоји још таква земља на свету, у којој би били створени сви услови за пуну развијеност омладинских поколења, који остварују младалачка маштања о стваралачком животу, о борби за благостање народу?

Само наша отаџбина дала је право на рад, право на образовање, право на одмор.

За овај права, која су извојевали иши очеви и старији браћа, увек со борила наша совјетска омладина.

Задржати, сачувати већ постојећи живот и ини напред и само напред својју диквој будущност!

Али злобни непријатељ нарушио је наш мир и срећан живот.

Са прикњивеним узбуђењем, мржњом и спремношћу да бранимо своја права, слушали смо говор народног комесара, друга В. М. Молотова.

Недешавајући земљу пљебеда је смрт на опасност...

Хитлеровске хорде упадле су на територију наше цивилне Отаџбине. Совјетска омладина заједно са целим људима народом подигла се на свети ослободилачки рат против опасног непријатеља — фашистичког насиљника.

Милиони совјетских младића и девојака дигли су се на оружје, да би, у жестоком смртном коштцу са фашистичким зверима, сачували чист, слободу и независност нашу отаџбину.

Само у Москви за прве три дана било је предато 50 хиљада молби младића и девојака за добровољни одласак на фронт.

Непријатељ је са зверским бесом нацирао дубоко у нашу земљу: већ је заузета Литва, Западна Белорусија, део Летоније и Западне Украјине.

За спасење наше Мајке-Отаџбине, од смртне опасности подјармења и похамчавања, био је потребан не само оружен отпор непријатељу, него и реорганизација све наше припреме на ратну, жељезна дисциплина, издржљивост и организација читавог нашег народе.

На ово је позвао у свом историском говору преко радија 3. јула 1941 год. Јосиф Висарионовић Стаљин.

Читава земља треба да буде јединствени ратни логор.

«Дизи се огромна земља, дизи се на смртну борбу против фашистичке мрачне сile против фашистичке хорде.

Нека се племенит гнев уздиже као талас, долази народни рат, свети рат.»

У Москви, Лењинграду и другим градовима и рејонима оснивају се јединице народног устанка.

У првим редовима је била совјетска омладина.

Много хиљада студената Московског Универзитета, Више техничке школе Баумана, Авијатичарске и других школа заменили су перо пушком.

Најдужим прилазима Москву грађани су се одбранбени положаји. Младићи и девојке, сваљајући велике тешкоће, понекад и под артиљеријском ватром и непрестаним бомбардовањем непријатељске авијације, грађили су друге положаје за војнике.

Често, када би непријатељ пробијао линију фронта, дојучарашни радници постали су војници и партизани.

Распирнују се пламен борбе народних осветилаца. Верни одредбама свог воја, совјетски људи ствареју партизанске одреде и извиђачке групе да се боре са јединицама непријатељске армије, свуда дижу у ваздух мостове и путеве, кваде телефонске и телеграфске везе, потпалају складишта оружја и хране.

## Омладина Совјетског Савеза у отаџбинском рату

Совјетска омладина увек је са најживљим интересовањем практика живота, рад и борбу наше омладине и читавог нашег народа. Свака наша победа, сваки наш успех били су и њена радост. Сада, када је уз помоћ Црвене армије ослобођен велики дио наше домовине, и сам наш Београд, стигли су у наша претставници совјетске омладине, млади московски студенти Јевлампјиј Тарасов и Јекатерина Пожарскаја да би се упознали са животом, радом и борбом наше омладине. На нашу молбу они ће у нашем листу изнети неке моменте из живота и борбе совјетске омладине.

Сваки народни осветник, који се залео на верност свом народу, јасно је разумeo своje циљеве:

„За спасење градова и села, за смрт жене и деце наше, за мучења, насиља и ругања над мојим народом, је са заклинјем да ћу се светити жестоко непријатељу, без милости и предаја...“

Идући на исток, привремено остављају под немачким јаром наше градове и села, наше совјетске људе, нашу родну земљу, Црвена армија је наосила жестоко ударац, уништавајући његово људство и материјал.

Омладина је показала херојска примера издржљивости, јунаштва и верности према својој отаџбини.

Зар можамо да заборавимо подвиг 28 гвардјаца — панфиловца, који су бранили московску тешку јесен 1941. године? Колона за колоном непријатељских тешкоца подригала је према розу полигону Клоцкова.

„Придесет тешкоца, другови, говорио је Клоцков. Морамо сасигурно да умремо. Русија је велика, али намамо куде да отступамо.“

Иза нас — Москва!“

«Комунист! Комсомолче! Борче! Ми не можамо да отступамо. И тада је двадесет осам срдаца Закнуло као једно.

И тада је млади политрук Погледао на себе, на момчад, На двадесет осам пружених руку,

На двадесет осам спремних гранат. Они су погинули, али у првоструци нису пустили челичне машине.

Херојски подизали ратника деловали су на пргнју оних који су радили у позадини.

Прве године рата било је потребно нашу индустрију довести у склад са ратним потребама, било је потребно да се индустрија пресели у дубину каше земље.

Евакуација предузећа извела се под невероватно тешким околностима, под падбом непријатеља.

Када су утоваривали у вагоне Запорожку фабрику мотора, десна обала Дњепра била је већ у рукама Немаца. Прекидујућа опасност, радници су под жестоком ватром уносили фабричне инсталације.

Посао око поновног успостављања пренесених фабрика није био лак. Радник није увек имао крова и постеље, али главна му је брига била да да што брже производи за фронт.

Иако фабрика стигла је на Урал у тужни јесенни дан, Ток што се воз зауставио, радници и инженери су брзо почели са истоваривањем вагона. Тонују је ужитко блато, они су вукли тешке сандуке са драгоценим материјалом.

Тезге су монтирали у праксим простиријама недовршене фабрике. Радници су заборавили шта је смена, брзо су монтирали машине, стављали их на њихова места. Одмарали су се на машинама, тамо су и ручали. Пети дан поједини цехови су почели да раде.

Многе фабрике су брзо организовали ратну производњу, која је брзо постала већа него пре рата.

Омладина је у тој огромнијој раду увео сва своја младалачка појети, сву своју младалачку енергију. Учећи се код радничких кадрова, омладина је брзо почела да ради и дошла међу најбоље.

Бравар Владимира Орлов, ученик кијевске занатске школе, радио је свега неколико месеци у престоници Украјине. После евакуације фабрике почeo је да ради на Уралу. После две године рата младић је постао озбиљан, стручан радник. Дојучарашни ученик, бравар Орлов, постао је знаменит човек. Он је награђен орденом „Радничке црвене заставе“.

10. јула 1941. године у штампи се сопствата о знаменитом почетку рада у горској фабрици „Стаљин“.

Као одговор на говор друга Стаљина, комсомолци те фабрике истакли су лозинку: „Радите не само за себе него и за друге који је отишао на фронт!“

Тако је почeo покрет њих два стотине.

Омладина Совјетског савеза потпомогла је почетни рад Горковчана дајући фронту већ програме тешкоца, нове ескадриле авиона, милионе граната.

У горковској фабрици има сада, за време рата, 80% радника — стаконовца.

После говора друга Стаљина, 7. новембра 1941. год. у фабрикама ратне индустрије као пламен нациле су и ширеје су се фронтовске бригаде. „У рату, као и у борби!“ — изјавили су чланови фронтовских бригада. Баш су они изразили своју пушту тешку радничку класу да учине све што би помогло Црвеној армији да уништи непријатеља, који је надирао према Москви.

Сваки радник фронтовске бригаде



Јекатерина Пожарскаја

Москви, било је већ више од три хиљаде фронтовских бригада.

Совјетска позадина је стварно постала ратном позадином, која је обезбеђивала снабдевање Црвене армије храном, оружјем и муницијом. Она је стврдо високо признање ратника.

„Гардисти на фронту — челични су једи.“

Њих познаје, њих ценi, њих воли отаџбина.

После гарда фронта — није мање сила.

Неустрашима гарда позадина.“

— Пишу борци и официри Н-ске јединице Црвene војске.

Совјетска омладина за све трајање Отаџбинског рата дали са целим народом све тешкоће интензивне борбе и радосних победа.

Рат је дошао као сурво и свирепо провеरавање физичких и моралних особина наше омладине.

Треба сматрати за доказано да је наша омладина положила тај ратни испит.” (Михајлов, говор поводом 25 годишњице ВЛКСМ).

## ПРОФЕСОРИ И СТУДЕНТИ БЕОГРАДСКОГ УНИВЕРЗИТЕТА ОДРЖАЛИ СУ СВЕЧАНУ АКАДЕМИЈУ ПОСВЕЋЕНУ народно-ослободилачкој борби

7 новембра у Коларчевој задужбини одржали су студенти и професори Београдског универзитета свечану академију посвећену народно-ослободилачкој борби, и друговима палим за слободу народне матице.

На овој академији студената и професори окупљени изнад агарница својих факултета, института и библиотека дубоко повезани слободарском и борбеном ишњашњошћу своје школе, спољенији заједничким жртвама у слободилачкој борби народу, и друговима палим за слободу народне матице.

На овој академији посвећеној народној борби, и друговима палим за слободу народне матице, присуствују професор др. Сима Милошевић пао је јуначком смрћу бораца НО војске у данима пете офанзиве.

На свечаној академији студената и професори окупљени изнад агарница својих факултета, института и библиотека дубоко повезани слободарском и борбеном ишњашњошћу своје школе, спољенији заједничким жртвама у слободилачкој борби народу, и друговима палим за слободу народне матице.

На овој академији посвећеној народној борби, и друговима палим за слободу народне матице, присуствују професор др. Сима Милошевић пао је јуначком смрћу бораца НО војске у данима пете офанзиве.

На овој академији посвећеној народној борби, и друговима палим за слободу народне матице, присуствују професор др. Сима Милошевић пао је јуначком смрћу бораца НО војске у данима пете офанзиве.

На овој академији посвећеној народној борби, и друговима палим за слободу народне матице, присуствују професор др. Сима Милошевић пао је јуначком смрћу бораца НО војске у данима пете офанзиве.

На овој академији посвећеној народној борби, и друговима палим за слободу народне матице, присуствују професор др. Сима Милошевић пао је јуначком смрћу бораца НО војске у данима пете офанзиве.

На овој академији посвећеној народној борби, и друговима палим за слободу народне матице, присуствују професор др. Сима Милошевић пао је јуначком смрћу бораца НО војске у данима пете офанзиве.



## О ПРВИМ ПЈЕСМАМА КОСТЕ РАЦИНА

Недавно је у једном уводнику „Борбеног“ Радован Зоговић поменуо да је у борби за слободу Македоније пао и пjesник македонског праскозорфа, Коста Рацин.

Реч „Праскозорјен“ писац је вјероватно употребио мислећи на Рачинову забирчицу стихова „Бели мугрик (Бијела праскозорја, бијела смртна)“, која је изашла 1939. г. у Загребу, писана македонским језиком.

Ето, тим поводом хтели бисмо да кажемо неколико ријечи о поменутим пјесмама.

Прије него што се појавила Рачинова њакиница, мало се код нас и знало за постоење македонског језика. Или нам се говорило да је то дијалекат српског са изјасним примијесама бугарског језика, или опет да је македонски језик само изјашњотина сепаратиста и не-пријатеља биеше државе. Бугарски империјалисти, пољакући неко своје прво на Македонију такође су негирали постојање македонског језика, у своју корист, разумије се. Међутим, како је Рачинова њакиница била радосно изненађење: пјесме о македонском нарodu, писане македонским језиком, дјечачких љубитеља искрени, пуне оптужбе против тадањег ствара ствари, а с друге стране, вјере, вјере у радни, измучене македонске народ.

То што је највише мучило младог пјесника Рацина, било је неизрециво тешко економско стање његове земље. Није то била земља идеализованих пријовједака Анђелка Костића, ни земља Григорија Божкоја, утонулог у мистику и чар старине, него земља крваво растргнута и измучена. У тој земљи:

„Роди се човек — роб буди  
роди се човек — скот умри,  
скотски циљ живот работи  
за други, туђи имоти.  
...ники се синмир желеzen  
околу вратот навезан!“

Вијековима искоришћавана, богата уствари, она није живјела, она је живјарила, она је тихо умирала, као и они Рачинови струшки мајстори који анде пропадају својим дућанчићима, и увиђају да у рђаво уређеном друштву неконститути звучи и она пословица: „Занаси тог је златни, коју Рацин ставља као трагичан, као ироничан пото својој пјесми „На Струге дућан да имам...“

Печалбари и итутуноћарачки, даније болне ране, до срца су се урезале у тијело Македоније, бивше Македоније. И пјевају берани дувана:

„На кантар студен со туч га мерат  
а можат ли да го измерат,  
нашнов тутун — нашеве мака  
нашеве солене пот!“

А млада македонска дјевојка и жена, одлазећи иштун дада реди в монополи, јер је већ и рођено „иза тва пустути тутићи, са сваким листом дувана изназала је и дио своје снаге, свога здравља, док није рано, прврано, отишla у гроб.

Светислав Мандић

Македонски пјесник

## Пинки је видео ТИТА

Када је фашистичка немачка пружила шапе да ћчела нашу земљу, Башко Палковљевић, ико још није био војник, похито је да се придружи некој јединици, да истази своја широка груди, пуне величног срца, најзади непријатеља. Но не-пријатељ је био и у са-мој земљи. У растројству војске још пре слома, Башко је узелуд покушавао да буде примлен у борачку јединицу. Док је, упоран и пљут, лутао по командама, затекао га је слом, и мађарски хонведи, који су ушли у Бачку без борбе, прогласише га ратним заробљеником. Сред тог клања и бешења кукавичних посвојача, у логору пуном наизвесности, Башко је шкргутао зубима од јада и босе. Зар да на томе мосту, да народ буде просто по-робљен? Зар да он, Башко, прости чека да ће га стрељати или одвући у ропство? Не, неће остати на томе. О-кругло, добро-ћудно, детаљне интелигентно или пријоско лице Башково одразило је сазрелот одлуку. Зар има нешто што он неће по-кушати?

Понушен је, и успео. Његово бекство из логора, пуног страве, понижења и смрти, само је почетак фантастичних епизода из његовог кратког али сјајног борбеног живота.

Још као ђак средње-техничке школе у Новом Саду показао је своју упорну борбену волју. Против реакционарне и патоколонистичке управе школе он је по-вео своје друге у противни штајци. У позицији су га туки, мучили, али његово снажно тело издражало је јуначки сва мучења, а његов напоморљиви дух је пркосио још више. Но сада се ради о нечем много већем. Но ко ће почети, ко ће повести, ко организовати?

Умакавши из мађарског логора, Башко се нашао на својој рођеној Фрушкај Гори, чију је питому милију та-ко добро познавао и волео, а коју грава Сава и Дунав, сада окрвављени на-шим жртвама. Усташе су оргијеле у својој таје „победи под скромом окуп-

атора, но још се нису средили. На све стране су још трагови војничког и државног расула. Провлачени се између фрушкогорских села, Башко је на једном близак вејородном утледу по-пуништени асан. С неодољивом по-будом он му је пришао и, не обази-рући се на опасност, завукao се у њега. Очи су му се распариле, крупне ноздре уздрхтале у азију је нашад митралеа, мали топ и радио станицу. Прак је било Башку да потцењи опсује и Павелића и оне југословенске официре који нису умели честити ни да уникнуте ратну технику кад већ нису умели или хтели да је примене. Но одмах је помислио: добро је. Штета што није остало више. Има ко ће умети ово применити како треба.

Сајој ратни план је дозвољао кући на државним колима, а државног коња је ухватио на ливади где је безазлено пасао, не знајући за промену у држави. Када је мати угледала сине како стиже са барном комором, није се ни зачудила ни запретаста. Знала је очига сина. Али је застремила, јер је знала и његову неопрезност.

Млади комуниста Башко ускоро је видио ко ће почети, ко повести и ко организовати борбу. Позив Комунистичке партије затекао га је у шуми. Ускоро је Фрушка Гора знала Пинкија, првог фрушкогорског партизана. Његово крупно, трепово тело као да је било набивено експлозивом енергије који неодоливо буди енергије у другима. Његово окружно детине лице, које је при широкој гримаси осмеха личило на доброочујну ћушику лисице на медвеђем телу, зракило је из себе одлучност и веру. И Пинки, како први, врло брзо није био једнина фрушкогорских партизана.

Дуго је Пинки само маштао да примени своју засад још избазирану ратну технику. Дуго је барао ако митралеза да га ослободи, но најзад је за једном одред набавио два нова пушкомитралеза. Мали топ је ипак проговорио, на страх и жалост мађар-ских бродова на Дунаву. Но радно ста-

## ИЗ КУЛТУРНОГ ЖИВОТА БРАТСКЕ БУГАРСКЕ

Софija, 11. децембра  
У просторијама француске „Алијанс-е“ оржана је свечана седница бугарских књижевника, на којој су примијењени и претстављени нови чланови удружења. Седницу је отворио претоједник удружења Трифун Кунев, управник позоришта Секретар удружења Младен Илијев истакао је рад новопримљених чланова и претставио их, а затим је у име југословенских књижевника поздравио скуп Радо-Зоговић.

У свечаном делу седнице одржао је говор почасни члан удружења регент Тодор Павлов о теми: „Са меним и птером...“ На крају су му предлог управе удружења примијењени за почасне чланове руски књижевници и војни писци Державин, Козелников и Симонов и југословенски књижевници Радован Зоговић и Јован Поповић.

Софija, 10. децембра  
Савет софијског Универзитета изабрао је за почасне докторе професора Тодора Павлова, регента Бугарске и познатог совјетског научника Дер-

жавина, професора лењинградског Универзитета. Ректор Универзитета Сель-новски саопштио је регенту Павлову да га је Универзитетски савет изабрао једногласно за почасног доктора, цененији његову научну делатност, која је стекла признање светских научника. У истом смислу говорио је и декан Батакији, истичући научни рад Павлова у области дијалектологије. Регент Павлов је редовни члан совјетске Академије наука, и по-важни доктор московског Универзитета.

★

Софija, 10. децембра

На позив софијског Универзитета, долази у Софију познати слависта Державин, професор лењинградског Универзитета, који ће на софијском Универзитету одржати неколико предавања. За време свога боравка у Софији Державин ће лично примити диплому почасног доктора софијског Универзитета. Професор Державин ће бити пријатељ бугарског народа, здобијао је похвалу бугарске књижевности.

## ДОШЛИ СУ ВЕЛИКИ ДАНИ

За расписани књижевни конкурс „Омладине“ већ су почели да стижу радови. Понеке од њих (песме) већ су објављени у нашем листу пре објављивања у нашем листу „Фебруара.“

Велики број радова стиже од омладинаца који се налазе у нашој Народно-ослободилачкој војсци. Кроз песму и причу говоре они о величини наше народне борбе и јунаким дјелима појединачника. Са положаја, који су далеко од Београда, борци-омладинци шаљу нам своје радове, те на тај начин двојако служе својој Отаџбини: бране је с пушком у руци, а у исто време раде и на литерарном стварању, на културном подизању.

Дани су текли сми. Многи је свако да живи  
Очији су мутни,  
Погнуте главе...

Дигнута, помоћне чете  
И здрава и топла тела  
ломиле су метак и кама.

Капали су дани сми  
Турбино, тупо са живи.

А само каткај,  
ко искара наде,  
шават се крада:  
»Ноћас на нашој страни...«

опет су били  
другови — партизани...«

Онда су дошли велики дани!

Са истока, ка моћна исконска труба,  
све ближе  
стиче

снажна топовска јека.

И глас радосни лети од села до вола,  
од града до града,  
 преко њива, кућа и звији:  
»Долази братска,  
непобедна,

долован Црвена армија.«

И сваку је дан  
када су десница мушки  
снажно и братски стисли  
твоноармејац и партизан.  
И кад су своје пушке  
заједно понели даље  
гонећи душмане;

и преко река,  
долине, плавих висина  
проносе славу народа својих  
и најбољих  
Тита и Сталнина.

Положај.  
Мирољуб Митровић  
III баталјон, XIII ударне вој-  
вођанске бригаде.

а онда уживao како лети у ваздух мост. Док су га другови покуривали да се повуки, он је богочки немарно почев да зоба гроње које је неодолично мамило његову жеђ.

Смео, прога и неопрезан, Пинки никако није погинуо због тога. Погинуо је у племенитом гесту, спасавајући стаковништво.

Једна петорка с Пинкијем нашла је на заседу. Убили су једног шавбу, али диверзан је била осуђена. Успут су дигли мост на друму. Тако што су се повукли у Рометце на одмар, настаде узбуна: Долази војска! Петорка је почела да се повлачи, но Пинки је угљадао како фашисти сатерују народ у шуму. Да је скрене пажњу, отворио је на њих ветру са чистине. Приметио је да је остало сам. Фашисти су му се примицали, већ су га опколили. При пробацијању преко бриксаног простора добио је митралејски метак у прса. Смртно је ранен. Но његово оружје које је толико масто, неће им пасти у руке. Сломио је пушку, разбио дуговид који му је тако лепо стајао на прсма. Из руке је убико официра који му се примио. Ако сад и погинем, видео сам друга Тита!

Кроз исте опасности, кроз снег и појас, преко полузалеђених река, Пинкијево радио-станица није пропадла. Стигао је бос, сва помоћ и огуљањ, и гладан као курјак. Ту нема што. Пинки је могао без роптања да гладује осам дана, али кад има јела, осветио се. И нестриљави другови морали су чекати док се Пинки наједе. Мелута снажним вилицама, сва омашћен и озарен недзамалским сјајем, он је јео, и узгряд, широко разчијио, ако мора да се стави на државу, највећи митралејски метак у прса. Смртно је ранен. Но његово оружје које је толико масто, неће им пасти у руке. Сломио је пушку, разбио дуговид који му је доделио друг Тито. Но у Пинкијеву животу се угласио.

Фашисти су га се дочекали само мртвог, а кад су видели спомљену пушку, разбијени дрогад и још узек чврсто стиснути револвер, један је процадио: «Мајку им партизански, ала храбри гину!»

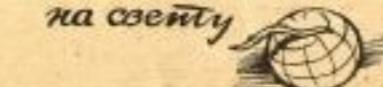
Кад су другови јавили мајци да јој је син погинуо, савладала је сузе и рекла: «Ништа ме то није изненадило, била сам спремна на то.»

На Фрушкај Гори стоји Пинкијев гроб, као топографска ознака по којој се партизани разнају. Нежна рука другога, другарца и фрушкогорских житеља не заборављају да тај гроб саважавају новим цвећем. Но није остао само узек савски Пинкијев гроб. Пинки живи у народу Фрушкај Горе, Пинки живи у храбрим српским одредима, у популарном народно-ослободилачком покрет

**МАЛЫ ЛЕКСИКОН****ГРЧКА**

Грчка је јужно-европска земља, која јувхвата 199.880 квадратних км. 1940 год. она је имала 7.200.000 становника, али се број становника у току рата знатно смањио. Грчка територија обухвата јужни део Балканског полуострва, који је веома разуђен, и велику Егејску острву, (осим Додеканеза) Јонско острво и Крит.

Унутрашњост Грчке испуњавају високе планине, које су највише у Пинду 2637 м. и Олимпу 2917 м. Великих река Грчка нема и оне су све неплновне. Клима је средоземна са благим зимама и врућим летима. У унутрашњости расте неко жбуње и шуме. У близини обала па ниједено жбуње. Грчка има мало животиња. Главни прометови грчке пољопривреде су пшеница, кукуруз, дуван, маслиново уље, вино и љуково воће. У брдима се гаје овце и козе. У земљи постоје налазине гвожђа, сребра, олове, цинка и бакра. Обалско становништво издржава се риболовом. Међу индустријама највише је развијена текстилна, дуванска и производња тениха. Осим тога постоји и ратна индустрија. Увоз из иностранства много је већи од извоза. Земља мора у главном увозити погонска сртетица, животне измирилице и готове индустријске производе. Највећи део извоза чине дуван, суво грожђе, грожђе и воће. Саобраћај је већином морски. Грчка трговачка морнарица имала је 1937 године 607 бродова са 1.800.000 БРТ (брuto регистарских тона 2.83 м.). Грчка морнарица у току рата знатно се смањила, а већина грчких бродова плови данас под савезничким заставама. Већину становништва чине Грци. Турска мањина која је живела на грчкој територији отслапила се у Маду Алију после грчко-турског рата. Услед терора грчке власти, осетно се смањио број Македонција у оном делу Македоније који се налази под Грчком. Главни град Грчке је Атина, која је пре рата бројала 425.000 становника. Други највећи град Грчке је важно пристаниште Пиреј са 325.000 становника. Атина и Пиреј све више се спајају у један јединствени град. Трећи највећи град је лука Солун, који је бројно више од четврти милиона становника. У Грчкој је новчана јединица драхма, која има сто лепти. Једини универзитет постоји у Атини и познат је по својим институтима за проучавање антике. Грчка је позната по својим историским традицијама. Овде се античка култура развила скоро до највишег степена. У читавој светској култури опажа се јак грчки утицај. Познати су били грчки филозофи, песники, наученици и драматичари, као и архитекти, хипари и сликари.

**НАЈВАЖНИЈА ЖИВОТИЊА  
на свету**

Кад прочиташи овај наслов, ти ћеш се, по свој прилици, замислити. Овда ли је, крава ли је, коњ ли је... Свака је корисна, а опет, тешко би било правилно одагнути која је најважнија. Мада јесу велики ученици Дарвин, један од највећих ученика што су икада живјели на свијету, има о томе своје мишљење. Он вели, да бисмо тим именом могли почастити — не бисте се никада сјетили! — гујавицу, кишну глисти.

Дарвин вели да су све наше њиве прошле кроз црнјево гујавице. Ако то није, онда земља нису родне. Према томе можамо лако видети откуд ученици закључују да је гујавица толико важна. Терде да на једном хектару њиве има око 2000 кг гујавица. У неплодној земљи знатно их је мање.

Због тога не смијамо презирати гујавице. Неко тврди да она подгриза корење, а то није истинा. Додуше, не треба је ни превише пасити. Можеш је мирно да просијеш лопатом, мотијом, плутом и на неколико комада. Сваки ће и даље живјети. Све је гујавица састављена од колутића. У сваком колутићу је проширен црнјево кво мали жељудац, проширен је крив на жиле као некакво срце, задобијао је живота као некакав мали мозак. Ако гујавицу пресјечемо, поједини комади живе и даље и број се обнови.

Да ли је гујавица баш најважнија животиња на свијету, то управо не бих знао казати, али да је изванредно важна то је сасвим сигурно. Уостalom, Дарвин није говорио капетом.

Кад падне лијепа топла лјетна киш, онда гујавица видиши много. Извуку се из земље па пужу. Из њих остаје траг, који некакво црњево од сите земље. Чим сунце ограње, чим се земља и путеви осуше, гујавица више нема на површини. Све се повуку у земљу. Кад сељак оре, онда их у бразди види много. Закопај у ћубре и тамо ћеш их наћи. Ту их и траже дјеца кад хоће, тобоже, да лове рибу. Има их свога под ледином. Има их у ораницама. Што је земља растреситија, налазиш их све више. Нема их у подводној, неплодној земљи.

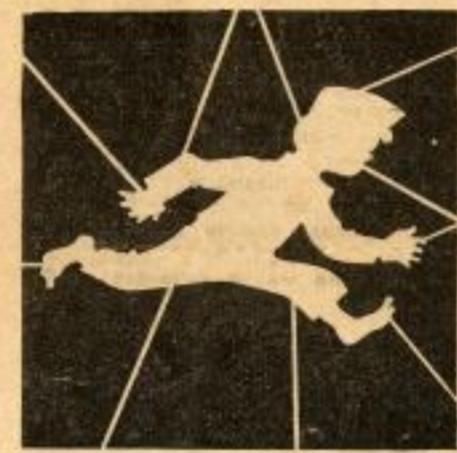
Дарвин је проучавао гујавицу, а то је чинило и много других научењака. Увердили су да се храни земљом. Узимаје је у уста и земља јој пролази кроз тијело као кроз какву цијес. Док земља тако пролази кроз тијело, црнјево из ње извуче све што је корисно и хранљиво. Земља, што изеђе из тијела глисти, растреситија је и плодна. Оно црњеве од земље, што се на ки-

шном дану види на путу, то је земља која је прошла кроз утробу гујавице. Дирни то црњевце прстом или ногом, по ћеш видјети како се распада. Сва таква земља погоднија је за обрађивање, а и плоднија.

Бранко П. Сучевић

— Покушајте да са три праве линије направите шест преграде, тако да у свакој прегради буду по две корњаче.

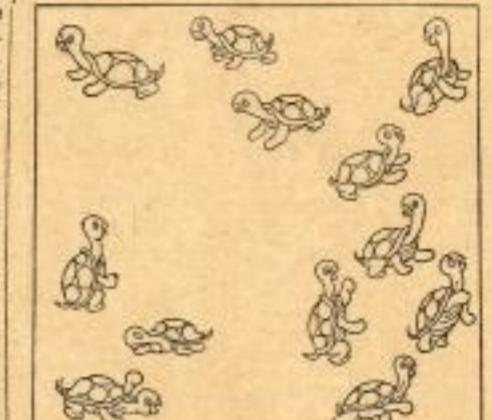
★

**РЕШЕЊЕ РАСПАРЧАНОГ ЛИНА  
из 22 броја „Омладине“****Можеш ли и ви  
урадити ово?**

Кад је мали Бура замолио свога оца да му постави један проблем из аритметике, отац је мислио неколико тренутака, а затим рече:

„Можеш ли поделити 45 на че-ри дела, тако, да, када се првом дода два, од другог одузме два, трећи помножи са два, и четврти подели са два, резултат остаје исти?\*

★



Покушајте да са три праве линије направите шест преграде, тако да у свакој прегради буду по две корњаче.

**РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ  
из 21 броја „Омладине“**

Водоравно: 1 Јосиф Висарionović Стјањин, 22 јануар, 23 кристалан, 24 аутора, 25 вазар, 27 Алкавар, 28 Авантон, 29 ор, 31 шанац, 33 урвај, 34 сутон, 35 па, 36 дав, 38 назав, 40 еол, 41 шатор, 42 Пса, 43 Атос, 45 цвјет, 47 лотос, 48 Мира, 49 Илан, 50 атарн, 51 кедар, 52 брот, 53 имам, 54 плива, 56 велик, 58 олив, 60 виц, 61 плима, 62 аут, 64 ритам, 66 аја, 67 ер, 68 пинано, 69 однос, 71 тенис, 73 ас, 74 Перса, 75 скок, лук, 77 талас, 79 алпрат, 80 наследник, 82 падтер, 84 Карл Марко, 85 Фридрих Енгеле.

Усправно: 1 јагода, 2 од, 3 сив, 4 Ићом, 5 фазан, 6 вранац, 7 ск, 8 ара, 9 риља, 10 искре, 11 Отавом, 12 на-зах, 13 олај, 14 вар, 15 Иа, 16 сан-то, 17 тутор, 18 Арон, 19 љон, 20 Ир, 21 нахаз, 26 разазина, 28 ауторитет, 30 Рат и мир, 32 цватити, 34 сателит, 35 партија, 37 новац, 39 алава, 41 шодер, 42 Пиола, 44 сам, 46 ара, 47 лев, 48 мрс, 53 иверак, 54 пла-ста, 55 бункер, 57 канате, 59 власко-ре, 61 Пирам, 62 Адолф, 63 Толди, 65 Милан, 68 Пер, 69 Окс, 70 Сунд, 72 Сарг, 74 пэр, 75 Сас, 76 Кир, 78 сте-80 ик, 81 ки, 83 ел.

Међу најлепше примере родољубивих спортиста спадају хрватски клубови Р. Ш. К. „Слатит“ и познати Х. Ш. К. „Хајдук“ из Сплита. Оба ова клуба су заједно са управом и скоро свима играчима прешли на ослођењену територију.

★

Х. Ш. К. „Хајдук“ је играо неколико утакмица не само на нашој територији, него и у иностранству, пронесећи и тамо славу наше народе. Попутују на нашој територији побољшани услови, сад оживљавају спортски живот.

★

У Слуњу је почетком овог месеца основан ногометни клуб „Борци“. Исто тако и особље Главног штаба Хрватске има свој клуб „Слобода“. Он је одиграо једну утакмицу са радничким спортским клубом војне области IV корпуса и победио га са 5:0. У свим мачима већим јединицама се оснивају ногометни клубови, који у слободном времену играју утакмице и разнонајавују своје другове.

★

БЕОГРАДСКИ РАДНИЧКИ СПОРТ КЛУБ, који је обновио свој рад, врши упис како стари тако и нових чланова за све гране спорта.

Упис се врши у клупским просторијама Жоржа Клемисса Ја — I спрат (буле биоскоп „Авале“) сваког радног дана од 16—18 часова и недељом од 9—12 часова.

Смрт фашизму — слобода народу!

**РЕШЕЊЕ „ЗАГОНЕТИХ ПОСЕТИЦА“  
из броја 22 „Омладине“**

Обућарски помоћник

★

Начелник у пензији

★

Државни мајстор

**УДАРНА НЕДЕЉА И ПИОНИРИ**

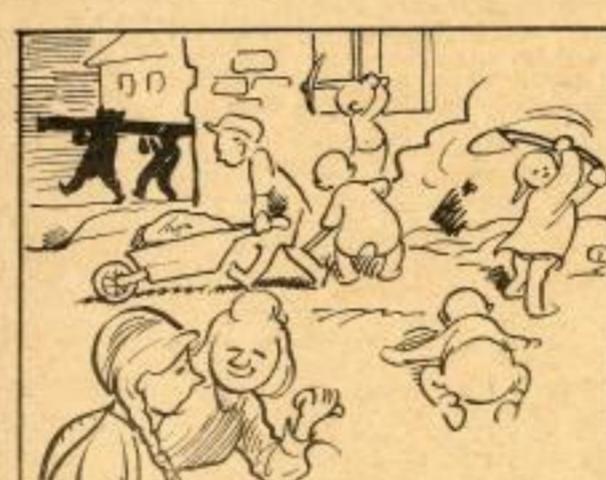
Цртеж: Иве Куманића



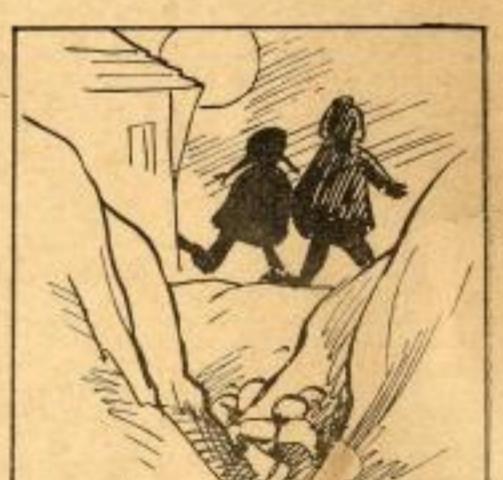
Ударна је сад недеља  
пионирски знаду.  
па се с Ђиром оштро жура  
ударничком раду.



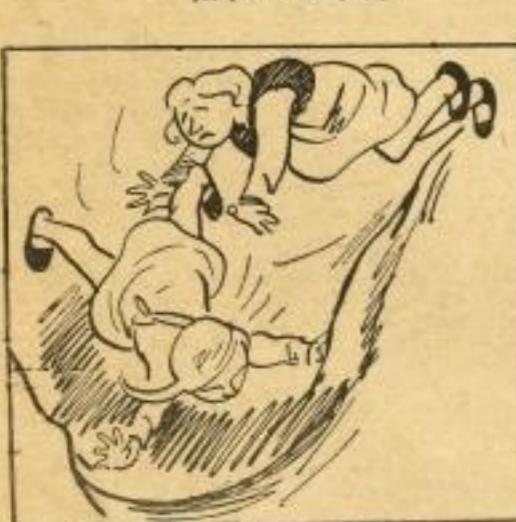
— Другарице, хајте с нама  
да радимо братски скупа!  
— На рад поћи идеја је  
баш ко и ви глупа!



Већ се сутон спуштат стао,  
а јунаци станови раде.  
Кући својој враћају се  
идамен с параде.



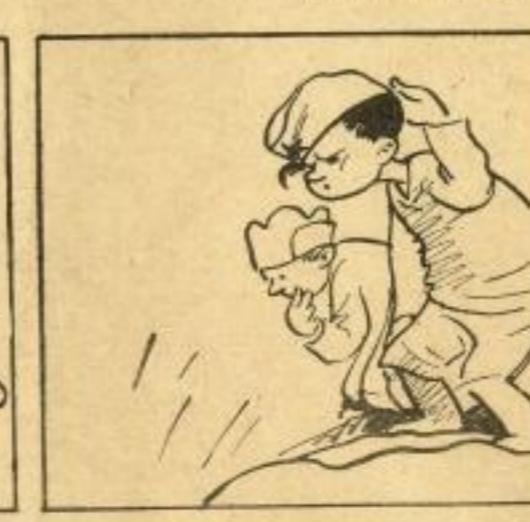
— Где, још увек ови раде,  
у блату се важни праве!  
Ругајућ се иду јами  
уздигнуте главе.



Са ругањем радницима  
пензионце нису стапле  
док у мрачну јamu нису  
без гласа упала.



— Хеј, другови, појуримо,  
свој скројире мркље ноћи.  
Затрпавши ову јamu  
кући ћемо поћи.



— Пионире, помозите! —  
Однекуд се вика чује.  
Над јамом се у чуђељу  
Ђира надвијује.



А у јами ћамек сједе  
пуне су им сузе очи.  
— Спасите нас, сутра ћемо  
с вама на рад поки! —